

Kieliohjelma, opetussuunnitelman laajennetun vieraiden kielten opetuksen mahdollisuudet ja englanninkielinen opetus

Englanninkielistä opetusta Mäntsälään -valtuustoaloitteessa esitetään perusopetuksen suorittamismahdollisuutta englannin kielellä Mäntsälään sekä englanninkielisen opetuksen järjestämisen selvittämistä vuosiluokilla 1–6.

Mäntsälän perusopetuksen kieliohjelma 2021¹

Mäntsälän perusopetuksen voimassa oleva kieliohjelma on seuraava: A-kielenä opiskellaan englantia vuosiluokalta 1 alkaen ja B1-kielenä ruotsia vuosiluokalta 6 alkaen. Lisäksi oppilaan on mahdollista valita vapaaehtoiseksi valinnaiseksi aineeksi espanjan, ranskan, saksan tai venäjän kieli vuosiluokilla 8 ja 9.

TAULUKKO 1. KIELIOHJELMA

tyyppi	kieli	alkaen vuosiluokka	kokonaistuntimäärä perusopetuksen aikana, vuosiviikkotuntia (vvt) ²	kuvaus ³
A	englanti	1.	18 vvt	nk. pitkä vieras kieli, sisältyy perusopetuksen oppilaan opinto-ohjelmaan (pakollinen)
B1	ruotsi	6.	6 vvt	toinen kotimainen kieli, sisältyy perusopetuksen oppilaan opinto-ohjelmaan (pakollinen)
B2	espanja/ranska/saksa/venäjä	8.	4 vvt	vapaaehtoinen, valinnainen aine, nk. pitkä valinnainen aine

Muut perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mahdollistamat vieraiden kielten opiskelumahdollisuudet⁴

Käsitteitä

A-kieli: pitkä vieras kieli

- A1-kieli, kaikilla perusopetuksen oppilailla
- A2-kieli: vapaaehtoinen, valinnainen vieras kieli
 - opiskelumahdollisuudesta päättää kunta
 - opiskellaan 12 vuosiviikkotuntia koko perusopetuksen ajan
 - opiskelu voi alkaa 3. vuosiluokalta
 - Mäntsälän perusopetuksen kieliohjelmaan ei kuulu A2-kieltä
- B1-kieli: yleensä toinen kotimainen kieli, kaikilla perusopetuksen oppilailla
 - opetussuunnitelman perusteiden mukaan toinen kotimainen kieli voidaan opiskella myös A-kielenä. Mikäli oppilas opiskelee toista kotimaista kieltä A-kielenä, hän opiskelee vierasta kieltä B1-kielenä.⁵
- B2-kieli: vapaaehtoinen, valinnainen vieras kieli
 - opiskellaan valinnaisten aineiden oppitunneilla.⁶
 - on nk. pitkä valinnainen aine, joka valitaan yhdellä kertaa kahdelle vuosiluokalle.
- Perusopetusta täydentävä oppilaan oman äidinkielen opiskelu

- o on mahdollista 2 vvt koko perusopetuksen ajan⁷
- o ei sisälly perusopetuksen tuntijakoon⁸

Opetussuunnitelman perusteiden mahdollistamat laajemmat vieraiden kielten opiskelumahdollisuudet perusopetuksessa

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet mahdollistaa lisäksi nk. kaksikielisen opetuksen. Kaksikielinen opetus voidaan toteuttaa erilaisilla laajuuksilla 1) laajamittaisena kaksikielisenä opetuksena (kuten esimerkiksi kotimaisten kielten varhainen täydellinen kielikylpy tai muu laajamittainen kaksikielinen opetus) sekä 2) suppeampi kaksikielinen opetus, jota kutsutaan kielirikasteiseksi opetuksesi.⁹

Edellä mainituissa vaihtoehdoissa koulun opetuskieli on suomi, ruotsi, saame, romani tai viittomakieli ja lisäksi osa opetuksesta voidaan antaa muulla kuin mainitulla oppilaan omalla kielellä, jos se ei vaaranna oppilaan mahdollisuuksia seurata opetusta.¹⁰ Opetussuunnitelman perusteiden mukaan muilla kuin kotimaisilla kielillä kielikyllyn tapaan annettava opetus samoin kuin kestoltaan lyhyemmät kielikylpyohjelmat katsotaan kuuluvaksi muun kaksikielisen opetuksen piiriin. Kaksikielisessä opetuksessa tulee kaikissa oppiaineissa saavuttaa valtakunnallisen perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteet. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään kielikylpykielille/kohdekielille asetettavat tavoitteet ja sisällöt. Kielikylpykielillä annettavan opetuksen osuus vaihtelee vuosiluokittain lähes 100 %:sta 50 %:iin, muussa laajamittaisessa kaksikielisessä opetuksessa kohdekielen osuus on vähintään 25 % perusopetuksen koko oppimäärän opetuksesta.¹¹

Kielirikasteisessa opetuksessa alle 25 % oppiaineiden sisällöstä opetetaan muulla kuin koulun opetuskielillä (suomi, ruotsi, saame). Tämä osuus lasketaan koko tuntimäärästä niillä vuosiluokilla, joilla kielirikasteista opetusta toteutetaan. Kielirikasteinen opetus voi kestää koko perusopetuksen ajan tai vain osan siitä. Myös kielirikasteisen opetuksen tavoitteet eri oppiaineiden opetuksen ja oppimistulosten osalta ovat perusopetuksen päättyessä samat kuin koulun opetuskielillä toteutetussa perusopetuksessa.¹²

Englanninkielinen opetus

Perusopetuslain mukaan erillisessä opetusryhmässä tai koulussa opetus voidaan antaa pääosin tai kokonaan muulla kielellä.¹³ Vaade opetuksen järjestämisestä erillisessä opetusryhmässä tai koulussa luo uuden henkilöstön rekrytointitarpeen, sillä englanninkielistä opetusta ei pystyttäisi järjestämään nykyisellä henkilöstöllä. Myös muodollisesti pätevän¹⁴ englannin kielellä opettavan opetushenkilöstön rekrytoinnissa voi olla haastetta.

Karkeasti voi arvioida, että englanninkielisen opetuksen järjestämisen aiheuttama opetushenkilöstön menojen lisäkustannus (laskennallinen noin 2 000 €/vuosiviikkotunti), mikäli opetukseen otettaisiin porrastetusti yksi luokka oppilaita kerrallaan ja opetus tapahtuisi vain yhdellä koululla, olisi seuraava:

Lukuvuosi	vuosil. 1	vuosil. 2	vuosil. 3	vuosil. 4	vuosil. 5	vuosil. 6	yhteensä €
2022-2023	50 000						50 000
2023-2024	50 000	50 000					100 000
2024-2025	50 000	50 000	50 000				150 000
2025-2026	50 000	50 000	50 000	50 000			200 000
2026-2027	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000		250 000
2027-2028	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	300 000
jne.	jne.						

Laskelma perustuu olettamalle, että yksi luokanopettaja opettaisi kaikki oman vuosiluokkansa oppitunnit, jolloin esimerkiksi jakotunteja ei englanniksi opiskeltaessa olisi vuosiluokilla 4, 5 ja 6.

Mäntsälän Englanninkielisen Montessorileikkikoulun esiopetuksessa opiskelee tällä hetkellä kymmenen oppilasta.¹⁵ Mikäli englanninkieliseen perusopetukseen osallistuu vastaava määrä oppilaita, se mahdollistaa englanninkielisen opetuksen järjestämisen yhdysluokissa 1-2, 3-4 ja 5-6. Yhdysluokissa englanninkielisen opetuksen porrastettu perustaminen etenisi seuraavasti, mikäli opetus tapahtuisi vain yhdellä koululla:

Lukuvuosi	vuosil. 1	vuosil. 2	vuosil. 3	vuosil. 4	vuosil. 5	vuosil. 6	yhteensä
2022-2023	50 000						50 000
2023-2024	25 000	25 000					50 000
2024-2025	25 000	25 000	50 000				75 000
2025-2026	25 000	25 000	25 000	25 000			100 000
2026-2027	25 000	25 000	25 000	25 000	50 000		150 000
2027-2028	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	25 000	150 000
jne.	jne.						

Laskelmassa ei ole huomioitu opettajien yhdysluokkakorvausta tms. muita yhdysluokan aiheuttamia lisäkustannuksia.

Kumpankaan henkilöstökululaskelmaan yllä ei ole huomioitu kaikkia englanninkielisen opetuksen aiheuttamia lisäkuluja. Henkilöstökuluista puuttuvat esimerkiksi koordinaattorin, erityisopettajan, ohjaajien ja oppilashuoltohenkilökunnan kuluerät. Lisäksi menoja aiheutuu mm. tilakustannuksista (enimmillään 3–6 luokkatilaa, jos opetus tarjotaan yhdellä koululla), koulukuljetuksesta, ruokailusta ym.

Koulukuljetuskustannusten lisäyksen suuruuteen vaikuttaa merkittävästi se, määritelläänkö englanninkielinen opetus ensisijaisen (kuljetusoikeus) vai toissijaisen (ei kuljetusoikeutta) oppilaaksioton piiriin kuuluvaksi ja kuinka monella koululla opetusta mahdollisesti järjestetään.

Englanninkielisen opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista. Säästötarvetilanteessa ensimmäisinä tarkastelun alle joutuvat vapaaehtoiset opetuksen järjestämistavat, sillä lakisääteisesti toteutettaviin ei voida puuttua.

Valtuustoaloite englanninkielistä opetusta Mäntsälään esittää englanninkielisen perusopetuksen järjestämistä vuosiluokilla 1–6. Alaluokilla englanninkieliseen opetukseen osallistuminen tulee kuitenkin huomioida yhä oppilaiden siirtyessä yläluokille 7–9. Valitusta opetuksen järjestämisen ja pedagogiikan ratkaisuista riippuu, millaiset kustannusvaikutukset englanninkielisellä opetuksella on yläluokkien kielenopetuksen järjestämiseen.

Lähteet

¹ Mäntsälän kunnan opetussuunnitelma 2016 [Mntsln-ops-Sivistyslautakunta-3.5.2016-40.pdf \(mantsala.fi\)](#), Muutokset A1-kielen opetussuunnitelmaan 2019 [muutokset-a1-kieleen-tuntijakoon-2019-ja-2020-sek-arviointilukuun-2020.pdf \(mantsala.fi\)](#) sekä tuntijako 2021 [Liite 2 Tuntijako 1.8.2021 alkaen.xlsx \(oncloudos.com\)](#)

² Vuosiviikkotunti tarkoittaa noin 38 oppituntia. Jos oppilaalla on yksi vuosiviikkotunti jotakin oppiainetta, hänen lukujärjestykseensä on merkitty yksi tunti ko. aineen opiskelua olettaen, ettei lukujärjestys vaihdu lukuvuoden aikana (eli opiskelua ei ole järjestetty jaksoittain).

³ Perusopetuslaki 826/1998 10§

⁴ Mäntsälän kunnan opetussuunnitelma 2016 [Mntsln-ops-Sivistyslautakunta-3.5.2016-40.pdf \(mantsala.fi\)](#), Perusopetusasetus 422/2012

⁵ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

⁶ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#)

⁷ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#), Liite 3

⁸ Perusopetusasetus 422/2012

⁹ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#), luku 10

¹⁰ Perusopetuslaki 826/1998 10§

¹¹ Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#), luku 10

¹² Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet [Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet | Opetushallitus \(oph.fi\)](#), luku 10

¹³ Perusopetuslaki 826/1998 10§

¹⁴ Asetus opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 1998/986

¹⁵ Oppilastietojärjestelmä Priimus (27.9.2021)